herpy

ŻABY

Sambava Tomato Frog

Dyscophus guineti

Dyscophus guineti to masywna, okrągła, częściowo ryjąca żaba z lasów deszczowych wschodniego Madagaskaru. Samica jest czerwonopomarańczowa i dorasta do około 10 cm, samiec jest mniejszy i bardziej żółtawy. W dzień leży zakopana, nocą poluje. Jest spokojna i odporna w hodowli, jeśli temperatura, wilgotność i higiena są odpowiednie.

Rodzina: Microhylidae

Słabe toksyny skórne

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**6-10 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**6-10 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Las deszczowy i mokradła**
Toksyny skórne	**Słabe** Umyj ręce po kontakcie i trzymaj palce z dala od oczu i ust
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 35 × 35 cm** D × S × W dla 3 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-27 °C**
Temperatura w nocy	**18-21 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W wodzie**
Dojrzałość płciowa	**9-24 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**200-3 000**
Czas do wyklucia	**2-4 dni**
Okres larwalny	**28-45 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Dyscophus guineti to ciężka, okrągła żaba z rodziny Microhylidae. Skóra grzbietu jest gładka, a wzdłuż każdego boku grzbietu biegnie fałd. Samice są wyraźnie większe od samców: mierzą około 9-10 cm od pyska do kloaki, samce 6-7 cm. Samica ma czerwonopomarańczowy grzbiet, często z delikatnym siateczkowatym rysunkiem i zazwyczaj ciemnym, rombowym wzorem, natomiast samiec jest żółtawy do bardziej stonowanego pomarańczowego. Brzuch jest białawy, a od oka wzdłuż boku biegnie ciemniejszy pas. Młode są jasnobrązowe i nabierają ciepłych barw dopiero w miarę wzrostu. Ubarwienie zależy też od pokarmu: karotenoidy sprawiają, że żaby są wyraźnie intensywniej wybarwione.

Gatunek opisano w 1875 roku jako *Kaloula guineti* i nazwano na cześć Guineta, francuskiego kupca z Sambavy, który zdobył pierwszy okaz. Jest bardzo podobny do *Dyscophus antongilii* i rozpoznaje się go przede wszystkim po ubarwieniu i pasie na boku. To właśnie *D. guineti* najczęściej trafia do handlu, czasem błędnie sprzedawany jako *Dyscophus insularis*. Zwierzęta w niewoli żyją średnio około 6 lat i mogą dożyć 10.

Zagrożona żaba nadyma się, a pochwycona wydziela ze skóry gęstą, białą i lepką wydzielinę. U przedstawicieli rodzaju wydzielina ta działa znieczulająco na oczy i pysk napastnika, a u ludzi czasem wywoływała reakcje alergiczne, choć nigdy groźne. Młode siedzące blisko siebie mogą zatruć się nawzajem przez skórę. Toksyczność skóry określono więc jako łagodną: unikaj brania do rąk, od razu zmywaj wydzielinę z dłoni i nie dotykaj oczu ani ust, dopóki dokładnie nie umyjesz rąk.

Występowanie i środowisko

Dyscophus guineti występuje wyłącznie na Madagaskarze, we wschodnim pasie lasów deszczowych. Większość stanowisk leży we wschodniej części środkowego Madagaskaru, między Antsihanaka nad jeziorem Alaotra a Fierenaną, z pojedynczymi izolowanymi stanowiskami dalej na południe, w okolicach Vondrozo i Soavali. Miejsce typowe, Sambava na północnym wschodzie, nie zostało potwierdzone od czasu opisu.

Żaba prowadzi skryty tryb życia i prawdopodobnie występuje w większej liczbie miejsc, niż wskazują stwierdzenia. Miejscami żyje obok *D. antongilii*.

> **Naturalny zasięg:** Madagaskar.

ŚRODOWISKO

Dyscophus guineti zamieszkuje lasy deszczowe na wysokości 150-900 m n.p.m. i wydaje się preferować płaski teren z wolno płynącą lub stojącą wodą. Spotyka się ją także na bagnach i mokradłach oraz w silnie zdegradowanych dawnych lasach. W dzień przebywa w ściółce na dnie lasu, a aktywna staje się nocą. W porze deszczowej rozmnaża się na bagnach i w zalewanych terenach wzdłuż cieków.

Klimat jest ciepły i wilgotny, z obfitymi deszczami późną wiosną i latem, a rozród jest ściśle związany z opadami. Gatunek jest lokalnie pospolity i ma w IUCN status najmniejszej troski (LC), jednak toleruje degradację siedliska tylko w ograniczonym stopniu i zagraża mu rolnictwo żarowe, wyrąb lasów, wypalanie węgla drzewnego, nadmierny wypas oraz plantacje eukaliptusa.

Hodowla

TERRARIUM

Para lub trzy zwierzęta potrzebują terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 35 × 35 cm (długość × szerokość × wysokość). Powierzchnia dna ma większe znaczenie niż wysokość, bo *D. guineti* żyje na ziemi i się zakopuje. Młode najlepiej trzymać po dwa w mniejszym terrarium o pojemności około 40 litrów, gdzie łatwiej znajdują pokarm.

Najważniejszy jest wybór podłoża. Najlepsze jest włókno kokosowe lub mieszanka ziemi bez nawozów, pestycydów i środków chwastobójczych, bo żaba może się w nim zakopać, a podłoże trzyma wilgoć i nie gnije szybko. Wysyp co najmniej 5 cm, najlepiej więcej, i przykryj warstwą suchych liści, np. *Terminalia catappa* lub magnolii, pod którymi żaba się chowa i które zmniejszają ryzyko połknięcia podłoża. Unikaj kory świerkowej i drobnego żwiru.

Korzenie i kora korkowa dają kryjówki i coś, po czym nocą można się wspinać. Można użyć odpornych roślin, takich jak epipremnum, ale małe i delikatne rośliny zostaną zadeptane lub wykopane, więc dobrą alternatywą są rośliny sztuczne. Siatkowa pokrywa zapewnia wentylację, której gatunek potrzebuje; jeśli terrarium za szybko wysycha, przykryj jej część szybą. Wymieniaj całe podłoże co dwa miesiące, a odchody i resztki pokarmu usuwaj na bieżąco.

TEMPERATURA

Dyscophus guineti znosi szeroki zakres temperatur i dobrze czuje się w zwykłej temperaturze pokojowej. W dzień powinno być 22-27 °C, a nocą 18-21 °C. Żaba zniesie pojedynczą noc ze spadkiem do 15 °C, ale temperatury wyraźnie powyżej 27 °C mogą ją zabić. Gatunek nie potrzebuje ciepłego miejsca do wygrzewania.

Używaj dokładnego termometru i mierz w kilku miejscach, także przy podłożu, gdzie żaba przebywa. W dużym terrarium pod lampą może być ciepło, a w przeciwległym rogu za zimno. Chłodne, mokre i brudne warunki to jedna z najczęstszych przyczyn chorób. Jeśli brakuje ciepła, pomóc może słaba lampa grzewcza lub sterowana termostatem mata grzewcza pod częścią terrarium.

Regularne zimowanie nie jest konieczne, ale zimą można zapewnić chłodniejszy i suchszy okres, zwłaszcza w przypadku *D. antongilii*; stosuje się to też do pobudzenia rozrodu.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 60-80 %. Zraszaj lekko raz dziennie lub co dwa-trzy dni, zależnie od tego, jak szybko terrarium wysycha, i korzystaj z higrometru. Najważniejsza jest wilgotność podłoża: ma być wilgotne, ale nie mokre, a gdy podłoże jest odpowiednie, wilgotność powietrza zwykle też jest właściwa.

Stale mokre podłoże i zastałe powietrze prowadzą do infekcji bakteryjnych i grzybiczych oraz problemów z drogami oddechowymi, więc nigdy nie poświęcaj wentylacji na rzecz wilgotności.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Postaw miskę z odchlorowaną wodą, na tyle dużą, by żaba mogła w niej siedzieć, i co najmniej tak głęboką, jak wysoka jest żaba. Większość żab kąpie się w misce nocą, więc wymieniaj wodę każdego ranka. Wodę z kranu uzdatniaj preparatem akwarystycznym usuwającym chlor i chloraminę. Żaba wchłania wodę przez skórę, więc miski nigdy nie myj mydłem.

Do rozrodu żaby muszą mieć dostęp do dużej części wodnej lub komory deszczowej; zob. rozród. Kijanki są bardzo wrażliwe na jakość wody: woda z kranu odstana przez dobę może się sprawdzić, a woda z innego wodociągu może zabić całe zniesienie w ciągu dziesięciu dni. Jeśli masz złą wodę z kranu, rozwiązaniem może być woda RO, ale nie zostało to sprawdzone dla tego gatunku.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny i nie potrzebuje UVB, ale słabe oświetlenie UVB (mniej więcej strefa Fergusona 1) nie szkodzi i można je zapewnić. Do żywych roślin używa się świetlówki dziennej jak do akwariów.

Światło powinno być włączone około 12 godzin dziennie, sterowane wyłącznikiem czasowym. Żaba spędza większość dnia zakopana lub pod liśćmi i zawsze musi mieć możliwość schowania się przed światłem.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Dyscophus guineti je wyłącznie żywy pokarm. Pysk jest mniejszy, niż sugeruje okrągłe ciało, więc owady karmowe powinny mieć mniej więcej taką wielkość jak odległość między oczami lub nieco mniejszą: świerszcze i małe karaczany dubia o długości najwyżej 13 mm dla dorosłych i około 6 mm dla młodych. Dżdżownice są doskonałym pokarmem i można je pokroić dla mniejszych zwierząt. Dorosłe można karmić niemal wyłącznie dżdżownicami i ślimakami bez muszli; miękki pokarm prawdopodobnie zapewnia lepszą kondycję i może wywołać rozród. Młode wolą świerszcze, a dżdżownice przyjmują dopiero przy 4-5 cm. Larwy barciaka, mącznika, muchy żołnierki i larwy much to przysmaki podawane od czasu do czasu.

Dorosłe dostają 3-6 świerszczy kilka razy w tygodniu lub dżdżownice dwa razy w tygodniu, młode codziennie. Jeśli po kilku godzinach świerszcze wciąż biegają, żaba dostaje za dużo. Opruszaj pokarm preparatem witaminowo-mineralnym co drugie karmienie u dorosłych i przy każdym karmieniu u młodych, a dla lepszego ubarwienia warto podawać suplement z karotenoidami. Karm z miski lub w wodzie, aby żaba nie połykała podłoża razem z ofiarą.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Dyscophus guineti jest spokojna i skryta. Większość dnia leży zakopana i wychodzi nocą. Dorosłe osobniki mogą się nieco oswoić, ale w najlepszym razie tolerują branie do rąk, więc podnoś żabę tylko wtedy, gdy to konieczne. Tłuszcz i resztki mydła na ludzkiej skórze mogą jej zaszkodzić, więc dokładnie płucz ręce przed i po. Jeśli widzisz białą, lepką wydzielinę, żaba jest zestresowana.

Kilka zwierząt może mieszkać razem, jeśli jest dość miejsca; samce rzadko są agresywne poza okresem rozrodu. Trzymaj razem tylko zwierzęta w tym samym wieku i tej samej wielkości i nie łącz *D. guineti* z innymi gatunkami: powoduje to stres, może przenosić choroby i pasożyty, a wydzieliny niektórych żab są śmiertelne dla innych płazów.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płeć łatwo określić po wielkości: dorosłe samice dorastają do około 10 cm, samce rzadko przekraczają 6-7 cm. Samice są też bardziej czerwone, samce bardziej pomarańczowe lub żółtawe, a u samców często widać narządy rozrodcze jako dwie białe linie pod skórą brzucha.

Młode rosną szybko i mogą osiągnąć wielkość dorosłych w ciągu roku. W obrębie rodzaju zwierzęta dojrzewają płciowo w wieku 9-14 miesięcy, ale samica powinna mieć co najmniej dwa lata, zanim zostanie użyta do rozrodu. Dokładny wiek dla *D. guineti* nie jest udokumentowany.

GODY I KOPULACJA

Dyscophus guineti trudno rozmnożyć bez hormonów i stymulacja hormonalna długo była standardową metodą. Zalecany sposób bez hormonów to długi okres suchy, a po nim stopniowo rosnąca wilgotność i obfite karmienie, po czym zwierzęta przenosi się do komory deszczowej ze sztucznym deszczem.

Samo to jednak nie wystarcza: deszcz może doprowadzić pary do ampleksusu bez złożenia jaj. Decydujący jest pokarm: niemal wyłącznie dżdżownice i ślimaki podawane w wodzie. Samce nawołują nocą, zwłaszcza po deszczu. Podczas godów samiec obejmuje samicę od tyłu, a jaja są zapładniane w wodzie.

JAJA I KIJANKI

Jaja są składane w wodzie, w naturze na bagnach i w zalewanych terenach. Samica składa kilkaset jaj, w niewoli 1 000-1 500, ale liczba bardzo się waha: jedno zniesienie może dać od około 40 do ponad 3 000 kijanek. Złożenie wszystkich jaj może trwać ponad 50 minut. Nie ma opieki nad potomstwem, a dorosłe przenosi się, aby jaja i kijanki miały spokój.

Kijanki wylęgają się po około trzech dniach. Nie mają w pełni wykształconego aparatu gębowego i nie mogą jeść glonów, granulatu, płatków ani mięsa, nawet martwego rodzeństwa. Zamiast tego pływają i odfiltrowują pokarm z wody. Zmiel pokarm dla ryb na bardzo drobny proszek, np. w starym młynku do kawy, i rozprowadzaj go w wodzie małymi porcjami. Jakość wody ma kluczowe znaczenie; zob. woda. Utrzymuj wodę w czystości, a duże zniesienia dziel na kilka zbiorników.

METAMORFOZA

Większość kijanek przechodzi metamorfozę po 4-6 tygodniach. U blisko spokrewnionego *D. antongilii* trwa to 45-60 dni.

Gdy pojawią się przednie kończyny, młode muszą móc wyjść z wody. Obniż poziom wody i umieść rośliny pływające, kamienie lub pochyloną korę, aby się nie utopiły. Przenieś młode po metamorfozie do wilgotnego terrarium odchowowego. Jak długo kijanki przestają jeść i jaką wielkość mają młode po metamorfozie, nie zostało udokumentowane dla tego gatunku.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode tuż po metamorfozie są jasnobrązowe i trzyma się je w prostym terrarium z wilgotnym włóknem kokosowym lub wilgotnym ręcznikiem papierowym, kryjówkami i płytką miską z wodą. Młode nie są kanibalami, ale rozwija się u nich toksyczność skóry i mogą zatruć się nawzajem, gdy siedzą w stertach. Zatrute młode stają się ospałe i nie obracają się, gdy położy się je na grzbiecie, dlatego regularnie płucz młode trzymane razem. Nie trzymaj ich więc zbyt gęsto, często wymieniaj podłoże i zawsze zapewniaj dobrą wentylację.

Karm codziennie świerszczami o długości około 6 mm i innymi małymi owadami, zawsze opruszonymi suplementem. Młode rosną szybko i nabierają czerwonych barw w miarę dojrzewania płciowego. Pamiętaj, że młode podlegają CITES i że uzyskanie dokumentów przed sprzedażą wymaga czasu.

Zdrowie i częste błędy

Dyscophus guineti jest odporna, a większość problemów wynika z warunków lub higieny. Typowe błędy to:

- Chłodne, mokre i brudne warunki. Prowadzą do infekcji bakteryjnych, które mogą objawiać się czerwonymi lub różowymi obszarami na brzuchu i nogach, wzdęciem lub niepewnymi ruchami, przy których żaba przewraca się na grzbiet.

- Zbyt wysoka temperatura, wyraźnie powyżej 27 °C, może zabić żabę.
- Zastałe powietrze, które powoduje problemy z drogami oddechowymi.
- Niedobór witamin i minerałów. Opruszaj pokarm.
- Przekarmianie. Żaba jest żarłoczna i łatwo tyje.
- Pasożyty i słaba kondycja u zwierząt odłowionych z natury. Kupuj najlepiej zwierzęta z hodowli.
- Chlor, chloramina lub resztki mydła w wodzie i na dłoniach.
- U tego gatunku mogą występować odontomy, guzy wywodzące się z zębów.

Zdrowa żaba jest okrągła, ma czyste oczy i w dzień się zakopuje. Zdrowa dorosła bez problemu wytrzyma tydzień bez pokarmu. Odizoluj chorą żabę w czystym terrarium z właściwymi warunkami i udaj się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli jest ospała, porusza się niepewnie, jest wzdęta lub przestaje jeść.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.